

Socialnämnden

Svar på motion från Hanne Lindqvist (M), Christopher Dywik (KD) och Lotta Wahlmino (L) - Att ställa krav är att bry sig om – motkrav på försörjningsstöd

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta avslå motionen med motivering att socialförvaltningens arbetsätt innebär en helhetssyn på individen där krav på motprestation ställs och målet alltid är att individen ska bli självförsörjande. Utbudet av aktiviteter avseende sysselsättning bedöms vara god och möter de individuella behov som finns. Socialförvaltningens händelserapporteringssystem är inte möjligt att använda för att följa upp återaktualiserade personer och effekt av stöd och hjälpinsatser.

Motionen ska härmed anses vara besvarad.

Bakgrund

Hanne Lindqvist (M), Christopher Dywik (KD) och Lotta Wahlmino (L) föreslår i en motion krav på kommun och individ gällande försörjningsstöd.

De föreslår att:

- Kalmar kommun tar fram ett förslag på hur kommunen kan kräva aktivering i omfattning av bedömd arbetsförmåga för att erhålla försörjningsstöd.
- Kalmar kommun hittar nya och utvecklar de aktiviteter som erbjuds som erhåller försörjningsstöd med fokus på sysselsättning.
- När en individ återkommer i försörjningsstöd inom ett år ska det anges som en negativ avvikelse i socialförvaltningens statistik.

Socialförvaltningen har fått i uppdrag att yttra sig över motionen.

Malin Holgert
Verksamhetschef

Camilla Freedeke
Socialchef

Bilagor
Yttrande från socialförvaltningen

Motion från Hanne Lindqvist (M), Christopher Dywik (KD) och Lotta
Wahlmino (L) - Att ställa krav är att bry sig om – motkrav på försörjningsstöd

Kommunfullmäktige

Yttrande – Svar på motion från Hanne Lindqvist (M), Christopher Dywik (KD) och Lotta Wahlmino (L) - Att ställa krav är att bry sig om – motkrav på försörjningsstöd

Bakgrund

Hanne Lindqvist (M), Christopher Dywik (KD) och Lotta Wahlmino (L) föreslår i en motion krav på kommun och individ gällande försörjningsstöd.

De föreslår att:

- Kalmar kommun tar fram ett förslag på hur kommunen kan kräva aktivering i omfattning av bedömd arbetsförmåga för att erhålla försörjningsstöd.
- Kalmar kommun hittar nya och utvecklar de aktiviteter som erbjuds de som erhåller försörjningsstöd med fokus på sysselsättning.
- När en individ återkommer i försörjningsstöd inom ett år ska det anges som en negativ avvikelse i socialförvaltningens statistik.

Socialförvaltningen har fått i uppdrag att yttra sig över motionen.

Yttrande

Socialförvaltningens arbete med processororienterat syn- och arbetssätt innebär en helhetssyn på de personer som ansöker om stöd och hjälp och en tydlighet för att arbeta med att främja självförsörjning, där krav på motprestation ställs och målet alltid är att personen ska bli självförsörjande samt bli stärkt i att leva ett självständigt liv.

De vanligaste orsakerna till behov av ekonomiskt bistånd är arbetslöshet, ohälsa eller sociala problem som personen behöver komma till rätta med.

Aktivering utifrån bedömning

Socialförvaltningen har till uppgift att bidra till långsiktiga lösningar på människors försörjningsproblem. Arbetssättet innebär utredning och bedömning av personens försörjningshinder, resurser och livssituation. Att identifiera och uppmärksamma bakomliggande problematik, för att i ett tidigt skede erbjuda lämpliga stödinsatser och ställa adekvata krav på personen är målet.

I fall där personer är långvarigt bidragsberoende kan behov finnas av en mer fördjupad utredning av personens livssituation. Utredningen kan dels förhindra upprepade misslyckanden, dels förkorta vägen till egen försörjning. FIA (Förutsättningar Inför Arbete) är en nationellt rekommenderad bedömningsmetod som socialförvaltningen använder för att kartlägga personens behov av stöd när det gäller sociala förhållanden, arbete och arbetsmarknadsinsatser, med fokus på att uppnå självförsörjning.

Flera faktorer kan inverka på personers förmåga och förutsättningar att uppnå egen försörjning. Faktorerna kan både vara strukturella och individuella. Socialförvaltningen arbetar med att skapa en helhetsbild av den enskildes situation för att ställa lämpliga och individuella motkrav, samt för att i samverkan med andra interna eller externa aktörer kunna erbjuda rätt stöd. Samverkan sker mellan socialförvaltningen, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Arbetsmarknadsenheten, Kunskapsnavet och SFI. Arbetsförmedlingen har huvudansvaret för insatser mot arbetslöshet och är en viktig samverkanspart när det gäller stöd och insatser för att arbetslösa personer ska finna egen försörjning.

Aktiviteter och sysselsättning

Alla människor kan inte försörja sig genom förvärvsarbete. I sådana situationer arbetar socialförvaltningen för att försöka hitta andra och långsiktiga lösningar på försörjningsproblemen. Socialförvaltningen arbetar i samverkan med regionen och Försäkringskassan för att säkerställa att personer ska erhålla det stöd samt få de ersättningar de har rätt till. Inom socialförsäkringen finns ett antal förmåner och ersättningar som ska ge ekonomisk trygghet i livets olika skeenden.

Socialförvaltningen redovisar månatligen statistik för socialnämnden avseende utvecklingen av utbetalat försörjningsstöd. Utbetalningarna 2022 ligger på en högre nivå jämfört med 2021, vilket bl.a. beror på att fler personer har behov av långvarigt bistånd. Inflyttningen till Kalmar kommun har ökat och påverkar också. Flera åtgärder pågår för att möta detta, bl.a.:

- Förutom den etablerade samverkan, enligt ovan, har en ny lokal överenskommelse mellan kommunen och Arbetsförmedlingen tecknats i januari 2023. Syftet med överenskommelsen är att, med hjälp av förstärkt samverkan, minska arbetslösheten och förbättra kompetensförsörjningen i Kalmar kommun. Överenskommelsen förtydligar bl.a. Arbetsförmedlingens fysiska närvaro på Arbetsmarknadsenheten som utgör samverkansnavet.
- Dialog har också påbörjats avseende hur Samordningsförbundets projekt KRUS kan bli mer användbart för att möjliggöra självständighet och ökad självförsörjning för personer inom försörjningsstödet.

- Kalmar kommuns IOP-avtal med Stadsmissionen möjliggör att personer kan delta i sysselsättningsverksamhet där och bl.a. få volontärkontrakt.
- Inom Verksamhetsområde Vuxen finns två enheter som erbjuder sysselsättningsmöjligheter och personligt stöd att komma vidare till ökad självständighet, Valen och Gula Villan. Försörjningsstödsenheten har god samverkan med dessa verksamheter. Gula Villans målgrupp är personer med beroendeproblematik.

Kraven på omfattningen av aktivering av personer inom försörjningsstödet är beroende på varje persons bedömda arbetsförmåga. Paletten avseende utbudet av sysselsättningsmöjligheter i Kalmar kommun bedöms vara god.

Återaktualisering och statistik

Uppgifter om återaktualisering inom försörjningsstödet framgår i varje enskilt ärende men det är i dagsläget inte möjligt att göra egna statistikuttag gällande återaktualiseringar på gruppnivå. Socialförvaltningens händelserapporteringsystem är inte möjligt att använda för att följa upp återaktualiserade personer och effekt av stöd och hjälpinsatser. En återaktualisering är dock inte liktydigt med att stöd och insatser inte varit tillräckliga från socialförvaltningens sida.

Enhetschef gör löpande aktgranskningar för att säkerställa god kvalitet och att överenskomna arbetssätt enligt processorienteringen följs. Om enhetschef finner kvalitetsbrister görs en avvikelse och i den påföljande utredningen identifieras förbättringsåtgärder. Årligen görs översyn av hur väl processen som avser försörjningsstöd fungerar och effekten av de arbetssätt som används utvärderas med fokus på att den enskilde ska bli självständig och självförsörjande.

Statistikuppgifter på detaljnivå inom försörjningsstödsområdet lämnas månatligen av samtliga Sveriges kommuner till Socialstyrelsens statistikdatabas och publiceras öppet med en månads eftersläpning. Här kan man följa utvecklingen av utbetalningar i den egna kommunen över tid och jämföra sig med andra kommuner. Socialnämnden har möjlighet att få fördjupade statistikuppgifter från denna databas och från förvaltningens IT-system utifrån önskemål.

Sammanfattning

Socialförvaltningens arbetssätt innebär en helhetssyn på individen där krav på motprestation ställs och målet alltid är att individen ska bli självförsörjande. Utbudet av aktiviteter avseende sysselsättning bedöms vara god och möter de individuella behov som finns. Socialförvaltningens händelserapporteringsystem är inte möjligt att använda för att följa upp återaktualiserade personer och effekt av stöd och hjälpinsatser.

Motion till kommunfullmäktige

Att ställa krav är att bry sig om – motkrav på försörjningsstöd

– Krav på kommun och individ gällande försörjningsstöd

Vikten av att som kommun ställa motkrav för att erhålla försörjningsstöd lyfte flera partier i valrörelsen. Detta tycker vi är en viktig fråga och därför lämnar vi in denna variant av vår tidigare motion.

Att sträva efter förändring och att få rätt verktyg att utvecklas efter sin egen förmåga stärker självkänslan och ger en bättre självkänsla. Det gör även att synen på vad som faktiskt är möjligt stärks. Varje individ har en plats att fylla någonstans men det tar olika lång tid att hitta dit. Vi vill bidra till att fler individer i Kalmar kommun hittar just sin plats. För att nå dit behöver vi göra konkreta insatser som vänder sig till individen och som visar individen att vi tror på dem. Vi tror på individens förmåga att skapa sin egen framtid och är ett stöd mot vägen till egen försörjning.

Vårt synsätt kommer fungera som en förstärkning av en idag utsatt målgrupp. Barn mår bra av att se föräldrar som går iväg till ett arbete på morgonen. Föräldrar mår bra av att tillhöra ett sammanhang utanför hemmet. Men framförallt, vi skapar egenmakt för fler. Det är bland det finaste som finns: att veta att man inte bara har ansvaret för sitt eget liv, utan också makten att nå de mål man vill.

Socialförvaltningen i Kalmar kommun har redan kommit långt i sitt arbete med försörjningsstöd. Med hög kvalitet i arbetet har de lyckats att sänka kostnaderna och riktat om stödet till de som verkligen behöver det. Så långt är det bra.

Dock är det fortfarande för många som fastnar i försörjningsstöd och här behövs det skärpta motkrav för försörjningsstöd, för att kunna hjälpa fler att på sikt nå egen försörjning. Vi vill att kommunen ska ställa krav på deltagande i de insatser som erbjuds. Inte alla, men de flesta mår bra av att få krav och förväntningar att leva upp till. Genom att ha obligatorisk närvaro i aktiviteter tror vi möjligheterna ökar för individen att stärka sitt självförtroende och sina färdigheter, förbereda individen för arbetslivet och på så vis sannolikheten att nå egen försörjning. Självklart ska det vara utifrån vilka behov och möjligheter individen har.

Även om vi inte vill tro att det händer så finns det människor som försöker lura systemet. Ställer vi motkrav för att få försörjningsstöd blir det svårare. Stödet ska finnas för de som behöver det, inte för att finansiera kriminell verksamhet. För att bygga det samhälle vi gemensamt vill ha och för att ha en fungerande välfärd krävs att alla bidrar och arbetar efter sin förmåga. Lagstiftningen medger idag enbart att kommunen ställer krav på motprestation från de som söker ekonomiskt bistånd av arbetsmarknadsskäl. Vi tycker dock det är viktigt

att aktiviteter erbjuds på heltid till de som inte står till arbetsmarknadens förfogande. Exempelvis en beroendeproblematik.

Här behöver socialförvaltningens och arbetsmarknadsenhetens organisation anpassas till jobbfokus – istället för omhändertagande. Det har ett viktigt signalvärde. Kommuner som är mer framgångsrika i frågan om arbetslinjen har ställt om sitt arbete med ekonomiskt bistånd till att fokusera på att få ut biståndsmottagare i arbete eller i insatser som ökar anställningsbarheten.

En väg att gå skulle kunna vara att socialtjänstens personal tillsammans med arbetsmarknadshandläggare redan vid första mötet planerar för insatser. Därefter kan beslut fattas.

Att ställa krav är att bry sig men den här motionen ställer högst krav på kommunen att erbjuda rätt aktiviteter så att människor får möjlighet att nå egen sysselsättning.

Med anledning av ovanstående föreslår vi kommunfullmäktige att besluta:

- att Kalmar kommun tar fram ett förslag på hur kommunen kan kräva aktivering i omfattning av bedömd arbetsförmåga för att erhålla försörjningsstöd.*
- att Kalmar kommun hittar nya och utvecklar de aktiviteter som erbjuds de som erhåller försörjningsstöd med fokus på sysselsättning.*
- att När en individ återkommer i försörjningsstöd inom ett år ska det anges som en negativ avvikelse i socialförvaltningens statistik.*

Hanne Lindqvist (M)

Christopher Dywik (KD)

Lotta Wahlmino (L)